

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is an author's version which may differ from the publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/95087>

Please be advised that this information was generated on 2019-11-20 and may be subject to change.

Homilie 29 mei 2005

Thema: portretten van Maria: Maria de onwetende

Tekst: Mt. 1: 18-25

Wat hoor je zo'n verhaal vertellen? Ik bedoel niet: wat betekent dit verhaal, maar: wat vertelt het je eigenlijk? Nog even aandacht voor het verhaal vóórdat je de vraag stelt hoe ik het kan verstaan? Wat hoor je zo'n verhaal eigenlijk vertellen? Zo'n verhaal? Beter nog: wat hoor je dít verhaal eigenlijk vertellen. Niet verteld en gehoord als eentje in een soort. Maar verteld en gehoord als een bijzondere story, apart en enig in zijn soort, welke die soort ook moge zijn?

Om te beginnen: wie is de hoofdpersoon? Gaat het over Jezus, over Jozef of over Maria. En vergeet de engel niet, en nog minder de Heilige Geest! Wie is de hoofdpersoon?

Dikke letters in de kop van het liturgieblad: portretten van Maria: de onwetende! Het etiket laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Maar de verteller zou, denk ik, een ander plaatje hebben gezocht dan een ikoon van patchwork. Of niet? Hij zegt: de afkomst van Jezus was als volgt...Hij wil zijn luisteraars niet onwetend houden! Echt niet! Hij zegt toch waar het op staat met de afkomst van Jezus: Maria bleek zwanger te zijn van de Heilige Geest. Voor hem, staande in de joodse traditie was dat geen probleem. Eerder waren er andere vrouwen zwanger geraakt van de Heilige Geest. Eerder was soms het hele volk zwanger geraakt van de Heilige Geest. En in den beginne was de hele werkelijkheid zwanger geraakt van de Heilige Geest. Is Maria de onwetende hier? Zoals het thema uitdrukt? Is zij in haar onwetendheid de hoofdpersoon van het verhaal?

Om de afkomst van Jezus te vertellen, richt de verteller de oren van zijn luisteraars op Jozef. De verteller? Of de vertelster, de vrouw die het verhaal vertelt. Probeer je het verhaal eens voor te stellen als een story die verteld wordt door Maria. Is dat zo gek, als je aan een vrouw vraagt wat de herkomst van haar kind is? Misschien staat ze dáárom wel in de foto op de voorkant van het liturgieblad! Zij is de vertelster, niet het onderwerp van het verhaal maar degene die aan het woord is en het allemaal nog eens uitlegt, hoe het gegaan is met de afkomst van Jezus. Wie zou het ook beter kunnen weten dan zij? Hoe het ging met de afkomst van Jezus?! En zij vertelt dat Jozef, aan wie ze was gegeven, een man was uit een van Israël's meest vooraanstaande families, het geslacht van David. Een familie met heel eigen regels wanneer er getrouwd werd, onder meer met regels dat je niet vóór het sluiten van het huwelijk met elkaar naar bed ging. En Jozef was een fatsoenlijke kerel, een 'rechtschapen mens'. Nou ze zwanger was, wilde hij haar niet in opspraak brengen.

Was Maria de onwetende? Weet een vrouw niet dat ze zwanger geraakt is en hoe dat komt? Ik heb me laten vertellen dat een vrouw het wéét, dat ze dat op een of andere manier voelt of aanvoelt, beseft, dat ze merkt dat er in haar iets verandert, of dat gevoel nou fijn is of juist zorgelijk en zwaar. Maria wist ervan. Ja, vertelt ze, toen Józef er ook achter kwam, de goede kerel, heeft hij in het geheim nog van me willen scheiden. Pas door die droom veranderde hij van gedachten... Zolang ik zwanger was van dat eerste kind, heeft hij me niet in opspraak willen brengen. En meteen toen het kind geboren werd, vertelde hij me hoe hij wilde dat het zou heten... De naam... Voor wie ik liefheb wil ik heten. Een jongen die geboren werd om zijn volk te bevrijden. Dat was hem allemaal in die droom verteld, zei hij...

Wie is hier de onwetende? Maria vertelt van de droom van Jozef en dat hij op die manier ging beseffen waarom zij zwanger was.

Het was maar goed, vertelt ze, dat hij die droom kreeg. Achteraf, toen Jezus veroordeeld en dood was, had het allemaal met elkaar te maken: die droom, het leven van Jezus, mijn kind en alles wat hij heeft meegemaakt, dat verschrikkelijke einde. Dat einde, ik was erbij en we hebben nog lang nagedacht, om er een betekenis aan te geven, een plaats in ons leven. Het

was maar goed, mijmert Maria, dat hij die droom kreeg. Zijn angst en zijn zorg kregen een plaats daardoor. Je weet toch dat je bij je eerste kind doordrongen raakt van het gevoel dat nou alles anders wordt. Vooral mannen moeten daaraan wennen... Maar door die droom kreeg het voor hem allemaal een naam. En het kreeg een verband met zijn leven en met de geschiedenis van zijn familie. Het was maar goed dat hij die droom kreeg. Sommige mensen zeggen dat hij het daardoor kon verwerken wat hem overkwam.

Waarom wérd ik nou zwanger, zul je vragen? Ikzelf heb me dat ook vaak afgevraagd. Waarom werd ik nou net zwanger? Mijn nicht was in dezelfde tijd als ik zwanger. Ik heb het er wel eens met haar over gehad. Zij heeft wel eens gezegd tegen me: kind, jouw kind zal vele mensen te dromen geven, zal vele mensen die de droom van een rechtvaardig leven al hadden opgegeven, een enorme, een heel sterke drive geven dat zoiets wél mogelijk. Zie ze maar zitten, daar bij de poort, de bedelaars. Kijk eens rond naar al die mensen die ziek zijn en gauw dood zullen gaan. Kijk eens naar al die kinderen die door de stad rondtrekken en niemand hebben waar ze thuis kunnen komen. Mijn kind zou hen een geheugen teruggeven en een toekomst. Dáárom ben je zwanger, zei mijn nicht. Nou, ik heb het allemaal onthouden. En als ik er goed over nadenk is dat ook wel iets dat me bang maakt en tegelijk, tja..pfff.. spirit geeft. Het zal je maar gebeuren! Een kind uit stof van dromen.. Soms moet ik ervan blozen.

Ja, blozen, weet je. Ik vind het allemaal ook wel een beetje vreemd. Waarom wordt je zwanger. Andere vriendinnen van me hebben nogal eens lacherig daarover gedaan, giechelend, me zo van achter hun wenkbrauwen aangekeken. En achter hun hand geroddeld over Jozef. Daarover kan ik trouwens wel kwaad worden! Nee, hij is werkelijk een eerlijke man. Mijn nicht troost me dan. Trek je er maar niets van aan, zegt ze dan. Neem mij nou. Ik ben al zó oud, en toch ben ik nog in verwachting geraakt. En ze vertelt me dat zoiets wel vaker voorkomt in onze geschiedenis. God is barmhartig, zegt ze dan. En dan voel ik bij haar dezelfde 'spirit'. Als ze dan stil wordt, tja, dan hoef je niks meer te vragen. Je voelt dan dat het zo is, net zoals je voelt dat je zwanger bent.